

Bruksela, 17 października 2019 r.
(OR. en)

13217/19

FREMP 148	DATAPROTECT 241
JAI 1075	DIGIT 155
EJUSTICE 130	EDUC 411
DROIPEN 165	EMCO 5
COHOM 118	EMPL 513
ANTIDISCRIM 40	GENDER 45
ASILE 40	JEUN 108
ASIM 119	JUSTCIV 184
COPEN 398	MIGR 173
COSI 209	SOC 677
COTER 137	VISA 219
CT 99	DEVGEN 192
DAPIX 299	SUSTDEV 142

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	7 października 2019 r.
Do:	Delegacje

Nr poprz. dok.:	12357/19
-----------------	----------

Dotyczy:	Konkluzje Rady w sprawie Karty praw podstawowych po upływie 10 lat: aktualna sytuacja i dalsze prace
----------	---

Na posiedzeniu w dniu 7 października 2019 r. Rada przyjęła tekst wyżej wymienionych konkluzji w wersji zamieszczonej w załączniku do niniejszej noty.

Konkluzje Rady w sprawie Karty praw podstawowych po upływie 10 lat:

aktualna sytuacja i dalsze prace

WPROWADZENIE

1. Rada przypomina, że Unia Europejska jest unią bazującą na wspólnych wartościach, jak zapisano w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej, która opiera się na poszanowaniu godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowaniu praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Te wspólne wartości leżące u podstaw naszych modeli demokratyczno-społecznych są fundamentem wolności, bezpieczeństwa i dobrobytu w Europie. Praworządność odgrywa zasadniczą rolę we wszystkich naszych demokracjach i jest kluczową gwarancją, że wartości te są dobrze chronione. Musi być w pełni przestrzegana przez wszystkie państwa członkowskie i przez UE¹.

¹ Nowy Program strategiczny na lata 2019–2024, przyjęty przez Radę Europejską w dniu 20 czerwca 2019 r.

2. Rada z zadowoleniem przyjmuje 10. rocznicę obowiązywania Karty praw podstawowych UE: od 10 lat Karta wiąże prawnie unijne instytucje, organy i jednostki organizacyjne oraz państwa członkowskie, kiedy wdrażają one prawo UE. Rada podkreśla, że Karta ma taką samą wartość prawną jak Traktaty Unii Europejskiej. Rada uznaje, że Karta jest jednym z najbardziej nowoczesnych i kompleksowych wiążących prawnie instrumentów w zakresie praw podstawowych.
3. Rada pozytywnie ocenia sprawozdanie Komisji ze stosowania Karty za 2018 r.², jak również sprawozdanie z 2019 r. dotyczące praw podstawowych³ opracowane przez Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej („Agencja praw podstawowych”). Jak podkreślono w sprawozdaniach Komisji i Agencji Praw Podstawowych, wyzwania w obszarze niedyskryminacji nadal się utrzymują. Rada potwierdza zatem swoje zobowiązanie do stosowania środków służących zwalczaniu dyskryminacji motywowanej względami wymienionymi w art. 21 ust. 1 Karty. Rada z zadowoleniem przyjmuje nowe inicjatywy, które zainicjowano w 2018 r. i które mają promować prawa zapisane w Karcie, oraz podkreśla, że prace te należy kontynuować, zdecydowanie angażując się w promowanie i ochronę praw podstawowych i zapewniając pełne wykorzystanie potencjału Karty.

² Dok. 10064/19.

³ Dok. 10116/19.

4. Rada podkreśla, jak duże znaczenie ma orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dla interpretowania i stosowania Karty, oraz uznaje rosnącą rolę sądów krajowych w zapewnianiu skutecznego wdrażania jej postanowień.
5. Rada potwierdza, że wspiera przystąpienie UE do europejskiej konwencji praw człowieka, zgodnie z art. 6 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej. Rada uznaje, że celem tego przystąpienia jest wzmocnienie wspólnych wartości Unii, dalsze zwiększanie skuteczności unijnego prawa oraz poprawa spójność ochrony praw podstawowych w Europie.
6. Obywatele mogą korzystać na co dzień z praw podstawowych wyłącznie wtedy, gdy żyją w demokratycznym społeczeństwie opierającym się na praworządności, którego jednym z zasadniczych elementów jest niezależność sądów. Rada wyraża zatem zadowolenie z tego, że w dniach 10–11 września prezydencja fińska zorganizowała w Helsinkach konferencję pt. „Jak zapewnić odporność naszych społeczeństw w zmieniającej się Europie – interakcja między demokracją, praworządnością i prawami podstawowymi”, podczas której ustalono, że te normy i wartości są ze sobą nierozzerwalnie związane i się wzajemnie wzmacniają.
7. Rada z zadowoleniem przyjmuje konferencje dotyczące Karty organizowane przez prezydencje Rady i oczekuje na zbliżającą się konferencję pt. „Karta praw podstawowych UE dostępna dla wszystkich: 10. rocznica obowiązywania Karty”, organizowaną przez Komisję, prezydencję fińską i Agencję Praw Podstawowych w dniu 12 listopada 2019 r. Konferencja ta będzie stanowić bardzo dobry moment, aby zastanowić się na tym, jak promować stosowanie Karty i wiedzę na jej temat wśród wszystkich podmiotów odpowiedzialnych za jej wdrażanie na wszystkich szczeblach, tak by mogła ona być jak najskuteczniej stosowana w codziennym życiu obywateli.

8. Rada przypomina swoje konkluzje⁴ przyjęte w dniu 9 kwietnia 2019 r. pt. „Z myślą o sprawieniu, by do roku 2030 Unia stała się jeszcze bardziej zrównoważona”. Rada podkreśla, że wdrażanie praw podstawowych, w tym zapewnianie zgodności z prawami podstawowymi ustanowionymi w Karcie, jest niezbędnym warunkiem osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju i wywiązania się z zobowiązania dotyczącego niepozostawiania nikogo samemu sobie.

STOSOWANIE KARTY PRAW PODSTAWOWYCH: AKTUALNA SYTUACJA

I DALSZE PRACE

9. Rada zwraca się do następujących podmiotów, aby pomagały wdrażać Kartę praw podstawowych UE w zakresie ich odpowiednich obszarów kompetencji i by w tym celu zapewniały dostępność wystarczających zasobów ludzkich i finansowych:

⁴ Konkluzje Rady Unii Europejskiej, „Z myślą o sprawieniu, by do roku 2030 Unia stała się jeszcze bardziej zrównoważona” (dok. 8286/19).

Rada i państwa członkowskie

10. Rada potwierdza swoje zobowiązanie do uwzględniania wytycznych w sprawie stosowania Karty, w tym wytycznych w sprawie działań w zakresie metodyki, które należy podjąć, aby sprawdzić zgodność z prawami podstawowymi w przypadku organów przygotowawczych Rady⁵, oraz wyraża gotowość do przeanalizowania sposobów skuteczniejszego wykorzystywania tych wytycznych w przypadku organów przygotowawczych Rady, w tym poprzez szkolenia.
11. Rada przywołuje opinię 4/2018⁶ Agencji Praw Podstawowych w sprawie wyzwań i możliwości związanych ze stosowaniem Karty, w szczególności opinię nr 8 zalecającą wprowadzenie corocznej „wymiany doświadczeń dotyczących Karty” na forum Grupy Roboczej Rady ds. Praw Podstawowych, Praw Obywatelskich i Swobodnego Przepływu Osób (FREMP). Rada przyjmuje również do wiadomości rezolucję Parlamentu Europejskiego⁷ w sprawie stosowania Karty w ramach instytucjonalnych UE, przyjętą w dniu 12 lutego 2019 r., w szczególności skierowaną przez Parlament do państw członkowskich zachętę do regularnej wymiany informacji i doświadczeń dotyczących używania, stosowania i nadzorowania Karty.

⁵ Wytyczne Rady Unii Europejskiej z dnia 20 stycznia 2015 r. w sprawie działań w zakresie metodyki, które należy podjąć, aby sprawdzić zgodność z prawami podstawowymi w przypadku organów przygotowawczych Rady (5377/15).

⁶ Dostępna pod adresem https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-opinion-04-2018_charter-implementation.pdf

⁷ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie stosowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej w ramach instytucjonalnych UE, P8_TA(2019)0079.

12. Rada uznaje przydatność wymiany dobrych praktyk dotyczących stosowania Karty na szczeblu krajowym i między państwami członkowskimi oraz przeprowadzania dyskusji tematycznych w sprawie Karty. Rada przywołuje wymianę poglądów na ten temat, która miała miejsce na forum grupy FREMP w trakcie prezydencji fińskiej, i zobowiązuje się, by każdego roku kontynuować taki dialog.
13. Rada z zaniepokojeniem przyjmuje do wiadomości wyniki niedawno przeprowadzonego badania Eurobarometr dotyczącego świadomości obywateli na temat Karty⁸, zgodnie z którymi świadomość na ta nadal jest niewielka. Zauważa również, że w sprawozdaniu Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 2019 r. wskazano na brak polityk krajowych promujących świadomość na temat Karty i jej stosowania.
14. Rada wzywa państwa członkowskie do zintensyfikowania działań informacyjnych i szkoleniowych dotyczących Karty, skierowanych między innymi do osób odpowiedzialnych za kształtowanie polityki, urzędników służby cywilnej i prawników praktyków, jak również do krajowych instytucji praw człowieka, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i innych obrońców praw człowieka. Rada wzywa również państwa członkowskie, by zwróciły uwagę wymiaru sprawiedliwości na Kartę; zaleca też, by rozważyć opracowanie i stosowanie wytycznych i programów szkoleniowych dotyczących Karty. Ponadto Rada podkreśla, jak ważne jest zapewnianie ogółowi społeczeństwa dostępnych informacji na temat praw zapisanych w Karcie, aby zwiększyć wśród obywateli poczucie odpowiedzialności za ten dokument.

⁸ Specjalne badanie Eurobarometr 487b „Świadomość na temat Karty praw podstawowych Unii Europejskiej” przeprowadzone na wniosek Komisji Europejskiej w marcu 2019 r.

15. Rada zachęca państwa członkowskie, by zapewniły, że spójne z Kartą są ich krajowe przepisy proceduralne dotyczące kontroli prawnej i ocen skutków przepisów krajowych wchodzących w zakres prawa UE. Z zadowoleniem przyjmuje odpowiednie narzędzia dostarczone przez Komisję i Agencję Praw Podstawowych, mające wspomagać państwa członkowskie w tym zakresie, i zachęca państwa członkowskie do pełnego wykorzystywania tych narzędzi.

Komisja

16. Rada z zadowoleniem przyjmuje istotne prace przeprowadzone przez Komisję w ramach jej strategii skutecznego wprowadzania w życie Karty praw podstawowych⁹. Rada zwraca się do Komisji o podejmowanie dalszych wysiłków służących zapewnieniu spójności Karty ze wszystkimi jej inicjatywami ustawodawczymi i politycznymi oraz do przeanalizowania, czy strategię należy poddać przeglądowi.

17. Aby zapewnić przestrzeganie praw podstawowych we wszystkich obszarach polityki, Rada zwraca się do Komisji o kontynuowanie i dalsze wzmacnianie systematycznych ocen skutków w zakresie praw podstawowych dotyczących wszystkich odnośnych wniosków ustawodawczych.

⁹ Komunikat Komisji z dnia 19 października 2010 r. pt. „Strategia skutecznego wprowadzania w życie Karty praw podstawowych przez Unię Europejską”(COM(2010) 0573).

18. Rada podkreśla znaczenie europejskiego portalu „e-Sprawiedliwość”, zarządzanego wspólnie przez Komisję i państwa członkowskie, w propagowaniu podnoszenia poziomu wiedzy co do stosowania i używania Karty. Wzywa Komisję i państwa członkowskie do dalszego rozwijania portalu „e-Sprawiedliwość”, w tym poprzez stworzenie specjalnej strony na portalu, na której państwa członkowskie mogłyby publikować i aktualizować swoje dobre praktyki w zakresie podnoszenia poziomu wiedzy na temat Karty i używania jej.

Agencja Praw Podstawowych

19. Rada z zadowoleniem przyjmuje zasadniczą rolę odgrywaną przez Agencję Praw Podstawowych, określoną w rozporządzeniu¹⁰ ją ustanawiającym, w dostarczaniu wiedzy fachowej na temat praw podstawowych, w szczególności poprzez gromadzenie i analizowanie danych dotyczących sytuacji w zakresie praw podstawowych w państwach członkowskich. Rada z zadowoleniem przyjmuje prace Agencji poświęcone Karcie, w szczególności podnoszenie poziomu wiedzy, narzędzia elektroniczne i szkolenia dotyczące Karty. Rada zachęca Agencję Praw Podstawowych do dalszego opracowywania narzędzi i szkoleń, w tym przeznaczonych dla prawników praktyków, jak również do wspierania państw członkowskich oraz unijnych instytucji, organów i agencji w stosowaniu Karty i propagowaniu kultury przestrzegania praw podstawowych w całej Unii.

¹⁰ Rozporządzenie Rady (WE) nr 168/2007 z dnia 15 lutego 2007 r.

20. Rada potwierdza swoją gotowość do jak najlepszego wykorzystywania wiedzy fachowej i danych Agencji Praw Podstawowych w trakcie opracowywania inicjatyw, które mogą wywierać wpływ na prawa podstawowe. Rada przypomina, że do Agencji można zwrócić się o wydawanie opinii doradczych w sprawie konkretnych kwestii tematycznych mieszczących się w obszarze jej działalności lub w sprawie konkretnych stanowisk zajmowanych przez Radę w toku procedur ustawodawczych. Rada zwraca się do instytucji UE i państw członkowskich, by rozważyły częstsze korzystanie z danych zgromadzonych przez Agencję w trakcie przygotowywania inicjatyw ustawodawczych i politycznych związanych z prawami podstawowymi.

21. Rada przywołuje wcześniejsze zalecenia ekspertów zewnętrznych i zarządu Agencji dotyczące potrzeby dalszego zwiększenia jasności prawnej, skuteczności i oddziaływania prac Agencji. W związku z tym Rada przypomina, że uważnie przeanalizuje wszelkie wnioski dotyczące zmiany rozporządzenia¹¹ ustanawiającego Agencję, które to wnioski Komisja może ewentualnie przedłożyć, w tym w celu dostosowania tego rozporządzenia do wspólnego podejścia do agencji UE, aby zapewnić lepsze zarządzanie i większą skuteczność.

¹¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 168/2007 z dnia 15 lutego 2007 r.

Krajowe instytucje praw człowieka, organy ds. równości i inne mechanizmy krajowe

22. Rada podkreśla, że konieczne jest zapewnienie warunków wzmacniających pozycję niezależnych krajowych instytucji praw człowieka, organów ds. równości i innych mechanizmów praw człowieka. Odgrywają one kluczową rolę w ochronie i propagowaniu praw podstawowych oraz w zapewnianiu zgodności z Kartą. Rada zachęca państwa członkowskie, jak również Komisję, Agencję Praw Podstawowych i inne unijne instytucje, organy i agencje do dalszego zacieśniania współpracy z tymi mechanizmami i do wspierania ich w wypełnianiu swoich odnośnych mandatów, w tym w stosowaniu i propagowaniu Karty.

Spółeczeństwo obywatelskie

23. Rada uznaje zasadniczą rolę organizacji społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i unijnym w propagowaniu praw podstawowych, w tym wiedzy na temat praw podstawowych wśród osób, którym przysługują te prawa, oraz we wspieraniu tych osób, tak by mogły one korzystać ze swoich praw i ich bronić w ramach prawa międzynarodowego, unijnego i krajowego. Rada przypomina, jak istotne jest usunięcie wszelkich niepotrzebnych, bezprawnych i arbitralnych ograniczeń wobec przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego oraz wstrzymywanie się przed nakładaniem takich ograniczeń; uznaje również, że dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego kluczowe znaczenie ma przejrzyste, wystarczające i łatwo dostępne finansowanie. Rada oczekuje na kontynuację prac ustawodawczych nad nowym Funduszem „Sprawiedliwość, Prawa i Wartości”.